

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 727

din 9 iulie 2012

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale*

Cu Adresa nr. 51/2.853 din 27 iunie 2012, secretarul general al Camerei Deputaților a trimis Curții Constituționale, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și al art. 15 alin. (1) și (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, formulată de 67 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Democrat Liberal.

La sesizare s-a anexat lista cuprinzând semnăturile autorilor sesizării de neconstituționalitate. Potrivit acestei liste, autorii sesizării de neconstituționalitate sunt: Mircea-Nicu Toader, Cătălin Ovidiu Buhăianu-Obuf, Adrian Gurzău, Dănuț Liga, Maria Stavrositu, Sulfina Barbu, Ștefan Daniel Pirpiliu, Dan-Radu Zătreanu, Gabriel Andronache, Gabriel-Dan Gospodaru, Adrian Florescu, Raluca Turcan, Vasile-Silviu Prigoană, Stelică Iacob Strugaru, Constantin Dascălu, Costică Canacheu, Mihai Stroe, Marius Rogin, Petru Călian, Carmen Axenie, Cornel Știrbeț, Daniel Buda, Claudia Boghicevici, Gheorghe Albu, Cezar-Florin Preda, Monica Maria Iacob-Ridzi, Mihai Cristian Apostolache, Sanda-Maria Ardeleanu, Valerian Vreme, Adrian Henorel Nițu, Ioan Oltean, Tinel Gheorghe, Dan Mihai Marian, Mihai Doru Oprișcan, Adrian Bădulescu, Mircea Lubanovici, Florian Daniel Geantă, Gelu Vișan, Elena Gabriela Udrea, Valeriu Tabără, Victor Boiangiu, Alin Silviu Trășculescu, Sever Voinescu-Cotoi, Mihaela Stoica, Cristian-Ion Burlacu, Valeriu Alecu, Clement Negruț, George Ionescu, Doru Brașoan Leșe, Lucian Nicolae Bode, Stelian Ghiță-Eftemie, Vasile Gherasim, Iosif Veniamin Blaga, Constantin Severus Militaru, Florin Postolachi, Gheorghe Ialomițianu, Viorel Cărare, Ștefan Seremi, Ioan Holdiș, Teodor-Marius Spînu, Cristina Elena Dobre, Bogdan Cantaragiu, Stelian Fula, Iosif Ștefan Drăgulescu, Doinița-Mariana Chircu, Alin Augustin Florin Popoviciu și Răzvan Mutea-Șerban.

La sesizare a fost anexată, în copie, Legea pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

Sesizarea a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 4.331 din 27 iunie 2012, formând obiectul Dosarului nr. 1.155A/2012.

Prin sesizarea de neconstituționalitate, autorii acesteia solicită Curții să se pronunțe asupra constituționalității Legii pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, apreciind că legea criticată este neconstituțională, deoarece elimină din competența Curții Constituționale controlul de constituționalitate asupra hotărârilor plenului Camerei Deputaților, ale plenului Senatului și ale plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului. Astfel, se ajunge în situația în

care un act juridic (hotărârile menționate) emis de o autoritate publică să nu mai poată fi controlat nici sub aspectul legalității și nici al constituționalității sale. Ca urmare, Parlamentul ar putea decide orice, inclusiv contrar Constituției, ceea ce este de neconceput.

Precizează că practica în materie constituțională din alte state nu poate fi invocată, de vreme ce condițiile sociale, politice, juridice și economice nu sunt identice.

Autorii sesizării susțin că sunt încălcate principiul separației și echilibrului puterilor în stat și trăsătura de stat democratic a statului român. Deoarece Constituția nu prevede ca actele juridice ale Parlamentului să poată fi controlate de către celelalte puteri, a fost instituită o autoritate publică politico-jurisdicțională care să aibă această competență, iar în lipsa unui astfel de control de constituționalitate se poate ajunge la crearea unui dezechilibru între puterile statului și la alunecarea societății românești spre dictatură, tiranie sau despotism. Menționează că, din punct de vedere istoric, ideea controlului de constituționalitate își are sorgintea în Revoluția Franceză din anul 1789, acest control având ca scop verificarea îndeplinirii, de către adunările populare, a îndatoririlor prevăzute de Constituție.

De asemenea, nu poate fi invocat faptul că, prin instituirea unui asemenea control, s-ar ajunge la încălcarea rolului Parlamentului de organ reprezentativ suprem al poporului român, pentru că este posibil ca și acest organ suprem să încalce Constituția.

Totodată, arată că, spre deosebire de sistemul de drept din Marea Britanie, unde Parlamentul deține suveranitatea, în sistemul de drept românesc, puterea (suveranitatea) este deținută de popor, și nu de Parlament.

Pe de altă parte, susțin că argumente similare cu cele prezentate mai sus au fost invocate, în anul 2010, de către parlamentarii Partidului Social Democrat, atunci când au inițiat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României (devenită Legea nr. 177/2010), prin care a fost introdus controlul de constituționalitate asupra hotărârilor Parlamentului, înlăturat prin legea supusă, în prezent, controlului de constituționalitate.

În fine, autorii sesizării consideră că argumentele cuprinse în expunerea de motive la legea supusă controlului de constituționalitate, în sensul că legea în cauză ar veni în sprijinul Curții Constituționale, prin reducerea numărului de cauze de soluționat, nu pot subzista, deoarece, începând din anul 2010, la Curtea Constituțională au fost înregistrate foarte puține cauze având ca obiect examinarea constituționalității unor hotărâri ale plenului Camerei Deputaților, ale plenului Senatului sau ale plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului.

* Conținutul prevederilor articolului unic din Legea pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale este identic cu cel al prevederilor articolului unic din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 38/2012 pentru modificarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, sesizarea de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

Președintele Senatului a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 1 408 din 5 iulie 2012, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 4.648 din 5 iulie 2012, punctul de vedere, potrivit căruia sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că legea supusă controlului de constituționalitate este în deplină concordanță cu art. 1 alin. (3) și (4) din Constituție. Invocând dispozițiile art. 146 lit. c) din Constituție, potrivit cărora Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, susține că, în măsura în care legiuitorul constituant ar fi dorit să consacre competența Curții de a efectua controlul de constituționalitate al altor hotărâri ale Parlamentului decât regulamentele parlamentare, acesta ar fi reglementat-o expres și distinct. Din acest punct de vedere, consideră că legiuitorul constituant a optat pentru excluderea din sfera controlului de constituționalitate a hotărârilor parlamentare, deoarece acestea sunt emise întotdeauna în temeiul legii și cu respectarea regulamentelor parlamentare, fiind incluse în cadrul acestui control. În consecință, opțiunea legiuitorului de a păstra în sfera reglementării competenței Curții Constituționale numai atribuțiile prevăzute în Constituție nu poate fi considerată o încălcare a acesteia, ci doar o chestiune de oportunitate legislativă, pentru care Parlamentul are deplină competență.

De asemenea, Președintele Senatului arată că legea în discuție este în deplină concordanță și cu dispozițiile art. 142 alin. (1) din Legea fundamentală, potrivit cărora Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției. Precizează că prin modificarea adusă Legii nr. 47/1992 de Legea nr. 177/2010 s-a încărcat în mod excesiv activitatea Curții Constituționale, ceea ce a dăunat bunului mers al activității acesteia, îngreunând și posibilitatea exercitării rolului său de garant al supremației Constituției.

Președintele Camerei Deputaților a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 51/2.929 din 3 iulie 2012, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 4.481 din 3 iulie 2012, punctul de vedere, în care susține admiterea sesizării formulate și constatarea neconstituționalității Legii pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în raport cu art. 1 alin. (3) și (4) din Constituție. În acest sens, arată că, în absența oricărei alte autorități sau instituții publice cu atribuții în materie, doar Curtea Constituțională poate verifica modul în care Parlamentul își îndeplinește menirea constituțională. Instituirea unui control de constituționalitate nu prejudiciază rolul Parlamentului de organ suprem al poporului român, tocmai pentru că acest caracter suprem nu trebuie să conducă spre încălcarea îndatoririlor sale constituționale.

Astfel, potrivit art. 2 alin. (1) din Constituție, Parlamentul doar exercită suveranitatea, fără să fie deținătorul ei. De asemenea, precizează că motivul adoptării legii în discuție, în sensul că pronunțarea asupra constituționalității hotărârilor plenului Camerei Deputaților, ale plenului Senatului și ale plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului încarcă în mod excesiv activitatea Curții Constituționale, nu poate fi reținut, având în vedere că, din anul 2010 până în prezent, au fost înregistrate la Curtea Constituțională un număr infim de cauze de acest fel.

Guvernul a transmis Curții Constituționale, cu Adresa nr. 5/4.660/2012 din 5 iulie 2012, înregistrată la Curtea Constituțională sub nr. 4.615 din 5 iulie 2012, punctul de vedere, potrivit căruia sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că finalitatea controlului de constituționalitate este de a face inaplicabilă orice lege care intră în conflict cu Legea fundamentală, sancționându-se încălcarea de către Parlament a limitelor legiferării impuse de puterea constituantă. Astfel, Curtea Constituțională poate constata încălcarea normelor constituționale privind competența sau procedura de adoptare a legii — neconstituționalitatea extrinsecă sau neconstituționalitatea intrinsecă, în sensul că, prin conținutul său, legea supusă controlului încalcă dispoziții sau principii constituționale.

Față de aspectele de neconstituționalitate invocate în sesizarea de față, Guvernul subliniază că, potrivit art. 146 lit. l) din Constituție, Curtea îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții. Astfel, prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 177/2010 s-a realizat modificarea art. 27 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, în sensul conferirii Curții Constituționale a unei noi atribuții, și anume aceea de a se pronunța asupra constituționalității hotărârilor plenului Camerei Deputaților, a hotărârilor plenului Senatului și a hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului. Legea privind completarea competenței Curții în sensul menționat a fost verificată sub aspectul constituționalității, iar prin Decizia nr. 1.106 din 22 septembrie 2010 Curtea a constatat constituționalitatea acesteia. Reiterând considerentele reținute de Curte cu prilejul pronunțării Deciziei nr. 1.106 din 22 septembrie 2010, Guvernul consideră că, în conformitate cu jurisprudența Curții Constituționale, adăugarea sau eliminarea unor competențe pentru aceasta, prin legea sa organică, reprezintă o chestiune de oportunitate lăsată la latitudinea legiuitorului ordinar.

CURTEA,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, prevederile legii criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 1, 10, 15, 16 și 18 din Legea nr. 47/1992 pentru organizarea și funcționarea Curții Constituționale, să soluționeze sesizarea de neconstituționalitate formulată de 67 de deputați.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate îl constituie Legea pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în cadrul căreia se regăsește articolul unic, cu următorul cuprins:

„Articol unic. — Alineatul (1) al articolului 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, se modifică și va avea următorul cuprins:

«(1) Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau cel puțin 25 de senatori.»

Autorii sesizării de neconstituționalitate susțin că prevederile legii criticate încalcă următoarele dispoziții din Constituție: art. 1

alin. (3) referitor la caracterele statului român și art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale.

Examinând sesizarea de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele:

I. Prin Legea pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, supusă controlului de constituționalitate, este eliminată atribuția Curții de a se pronunța asupra constituționalității hotărârilor Parlamentului.

De asemenea, Curtea reține că, după sesizarea sa cu neconstituționalitatea legii sus-menționate și înainte ca instanța de contencios constituțional să se pronunțe asupra acesteia, Guvernul a adoptat Ordonanța de urgență nr. 38/2012 pentru modificarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, act normativ publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 445 din 4 iulie 2012. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 38/2012 are în structura sa articolul unic potrivit căruia: „*Alineatul (1) al articolului 27 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 807 din 3 decembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și va avea următorul cuprins:*

«Art. 27. — (1) Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori.»»

Din examinarea prevederilor articolului unic din legea criticată și a prevederilor articolului unic din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 38/2012, Curtea constată că acestea consacră o soluție legislativă identică, având exact același conținut normativ.

În aceste condiții, Curtea subliniază că soluția aleasă de Guvern, de a adopta, cu puțin timp înainte ca instanța de contencios constituțional să se pronunțe asupra constituționalității Legii pentru modificarea alin. (1) al art. 27 din Legea nr. 47/1992, o ordonanță de urgență, care preia integral conținutul normativ al legii criticate, pune în discuție comportamentul neconstituțional și abuziv al Guvernului față de Curtea Constituțională.

Sub acest aspect, Curtea constată că, potrivit jurisprudenței sale, actele de reglementare primară ulterioare nu pot păstra conținutul normativ al unei norme legale neconstituționale și să se constituie astfel într-o prelungire a existenței acesteia (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 99 din 8 februarie 2012).

II. Cât privește criticile de neconstituționalitate formulate, Curtea reține că soluția legislativă criticată elimină din sfera actelor asupra cărora Curtea exercită controlul de constituționalitate hotărârile plenului Camerei Deputaților, hotărârile plenului Senatului și hotărârile plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului.

Atribuția Curții Constituționale de a se pronunța asupra hotărârilor plenului Camerei Deputaților, hotărârilor plenului Senatului și hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului a fost instituită prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al

României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 octombrie 2010.

Examinând, în cadrul controlului de constituționalitate *a priori*, dispozițiile art. 1 pct. 1 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României (devenită Legea nr. 177/2010) în raport cu art. 146 din Constituție, instanța de contencios constituțional a reținut că, potrivit dispozițiilor art. 142 din Constituție coroborate cu cele ale art. 1 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992, Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției și unica autoritate de jurisdicție constituțională în România. În virtutea acestor prevederi, Curtea asigură controlul de constituționalitate al actelor, procedurilor sau împrejurărilor cu privire la care a fost sesizată, constatând conformitatea sau neconformitatea acestora cu Legea fundamentală.

Prin urmare, Curtea a constatat că, modificând Legea nr. 47/1992, reglementarea în discuție consacră o atribuție nouă Curții, respectiv controlul de constituționalitate al hotărârilor plenului Camerei Deputaților, al hotărârilor plenului Senatului și al hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, **atribuție care se circumscrie, în mod evident, cadrului constituțional consacrat de art. 146** (a se vedea Decizia nr. 1.106 din 22 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 octombrie 2010).

Pe de altă parte, în jurisprudența sa, referitoare la atribuția de a se pronunța asupra constituționalității hotărârilor plenului Camerei Deputaților, hotărârilor plenului Senatului și hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, Curtea și-a circumstanțiat competența de control al constituționalității hotărârilor Parlamentului, instituită ca urmare a modificării și completării art. 27 din Legea nr. 47/1992, precizând că pot fi supuse controlului de constituționalitate numai hotărârile Parlamentului adoptate după conferirea noii competențe, **hotărâri care afectează valori, reguli și principii constituționale** sau, după caz, organizarea și funcționarea autorităților și instituțiilor de rang constituțional (a se vedea Decizia nr. 53 din 25 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011, și Decizia nr. 1.631 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 2 februarie 2012).

De asemenea, Curtea a statuat că art. 27 din Legea nr. 47/1992 nu instituie vreo diferențiere între hotărârile care pot fi supuse controlului Curții Constituționale sub aspectul domeniului în care au fost adoptate sau sub cel al caracterului normativ sau individual, ceea ce înseamnă că toate aceste hotărâri sunt susceptibile a fi supuse controlului de constituționalitate — *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus* (a se vedea Decizia nr. 307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 4 mai 2012).

În aceste condiții, Curtea constată că instituirea atribuției sale de a exercita un asemenea control de constituționalitate reprezintă expresia diversificării și consolidării competenței Curții Constituționale, unica autoritate de jurisdicție constituțională din România, și un câștig în eforturile de realizare a unui stat de drept și democratic, fără a putea fi considerată o acțiune conjuncturală sau justificată pe criterii ce țin de oportunitate. De altfel, chiar realitatea juridică, politică și socială dovedește actualitatea și utilitatea acesteia, având în vedere

faptul că instanța de contencios constituțional a fost chemată să se pronunțe asupra constituționalității unor hotărâri ale Parlamentului care puneau în discuție valori și principii constituționale.

În continuare, Curtea reține că, potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție: „*România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*” În același timp, art. 1 alin. (4) din Legea fundamentală consacră expres principiul separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — în cadrul democrației constituționale.

Așa fiind, Curtea constată că o dimensiune a statului român o reprezintă justiția constituțională, înfăptuită de Curtea Constituțională, autoritate publică politico-jurisdicțională care se situează în afara sferei puterii legislative, executive sau judecătorești, rolul său fiind acela de a asigura supremația Constituției, ca Lege fundamentală a statului de drept. Astfel, potrivit art. 142 alin. (1) din Constituția României: „*Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției.*” Supremația Legii fundamentale este așadar de esență exigențelor statului de drept, reprezentând totodată o realitate juridică ce implică consecințe și garanții. Între consecințe se enumeră deosebiriile dintre Constituție și legi și, nu în ultimul rând, compatibilitatea întregului drept cu Constituția, iar între garanții se regăsește controlul constituționalității.

Controlul de constituționalitate, în ansamblul său, și, integrat acestuia, controlul de constituționalitate al hotărârilor Parlamentului care pun în discuție valori și principii constituționale, nu este numai o garanție juridică fundamentală a supremației Constituției. El reprezintă un mijloc pentru a înzestra Curtea Constituțională cu o capacitate coerentă de expresie, de natură să asigure eficient separația și echilibrul puterilor într-un stat democratic.

De altfel, Comisia europeană pentru democrație prin drept — Comisia de la Veneția, organism consultativ al Consiliului Europei în probleme de drept constituțional, a subliniat că limitarea atribuțiilor Curții Constituționale a Ungariei în privința chestiunilor bugetare ar trebui înlăturată (a se vedea, în acest sens, Opinia nr. 665/2012 a Comisiei de la Veneția cu privire la Legea privind Curtea Constituțională a Ungariei, adoptată în cadrul celei de-a 91-a sesiuni plenare, 15—16 iunie 2012, paragraful 54 pct. 10).

În consecință, modificarea legislativă, în sensul eliminării atribuției Curții Constituționale de a se pronunța asupra constituționalității hotărârilor plenului Camerei Deputaților, hotărârilor plenului Senatului și hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, fără nicio distincție, nu face decât să știrbească autoritatea Curții Constituționale, instituție fundamentală a statului, și să înfrângă astfel principiile statului de drept, conducând la dificultăți deloc imprevizibile în realizarea unei politici de stat adecvate consolidării și dezvoltării unui stat democratic, în care respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie. În aceste condiții, Curtea subliniază că statul de drept, democratic și social nu trebuie să rămână un principiu fundamental, cu valențe pur teoretice, fără urmări practice, ci o realitate, corect receptată, atât de autoritățile publice, cât și de cetățeni.

Curtea constată, de asemenea, că excluderea de la controlul de constituționalitate a tuturor hotărârilor plenului Camerei

Deputaților, hotărârilor plenului Senatului și hotărârilor plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului nu se fondează pe statul de drept, ci, eventual, pe considerente de oportunitate, care, prin esența sa, presupune subiectivismul, interpretarea și arbitrarul.

Or, justiția constituțională se fundamentează pe statul de drept, nu pe oportunitate. Așa fiind, această atribuție nu poate avea semnificația unei sarcini „*excesive*” pentru Curtea Constituțională, astfel cum este menționat în expunerea de motive la legea supusă controlului, susținere fără semnificație juridică, ci se integrează, în mod indisolubil, odată ce a fost legitim acordată, unui mecanism juridic de natură să contribuie la realizarea principiului separației și echilibrului puterilor într-un stat de drept, democratic și social. A aprecia și a decide asupra activității Curții Constituționale, cu precădere prin prisma unor standarde de ordin cantitativ, înseamnă încorecta sa receptare și mai mult, ignorarea substanței rolului său fundamental. De aceea, nu se poate reține nici argumentul președintelui Senatului, exprimat în punctul său de vedere, în sensul că prin modificarea adusă Legii nr. 47/1992, prin Legea nr. 177/2010, s-ar încălca în mod excesiv activitatea Curții Constituționale, ceea ce a dăunat bunului mers al activității acesteia.

Argumentul Guvernului în sensul că dispozițiile art. 146 lit. l) din Constituție permit legiuitorului să modifice atribuțiile Curții în sensul adăugării sau eliminării acestora prin legea sa organică nu poate fi reținut, din următoarele motive:

Curtea a reținut că dispozițiile art. 146 din Constituție enumeră atribuțiile Curții Constituționale, dar că enumerarea expresă prevăzută de lit. a)—k) ale articolului nu este limitativă, de vreme ce același articol la lit. l) prevede că instanța de contencios constituțional „*îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții*” (a se vedea Decizia nr. 1.106 din 22 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 4 octombrie 2010).

De asemenea, examinând proiectul de lege privind revizuirea Constituției României, înaintat de Președintele României, Curtea a considerat oportună completarea dispozițiilor lit. c) a art. 146 în sensul următor: „*c) se pronunță asupra constituționalității regulamentului și a hotărârilor cu caracter normativ ale Parlamentului, la sesizarea președintelui Parlamentului, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin 40 de parlamentari.*” Această propunere a vizat constituționalizarea expresă a normelor cuprinse în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reglementând la rang de Constituție atribuțiile Curții reglementate în cuprinsul art. 27 alin. (1) din legea sa organică.

În aceste condiții, Curtea a recomandat abrogarea lit. l), potrivit căreia „*îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții*”. Propunerea a fost justificată de împrejurarea că, în virtutea acestei dispoziții, Curtea, alături de atribuțiile „*de rang constituțional*” prevăzute la art. 146 lit. a)—k), poate dobândi și alte atribuții instituite de legiuitorul ordinar prin legea ei de organizare și funcționare, atribuții „*de rang*” legal.

Totodată, Curtea a reținut că, în temeiul textului constituțional propus spre abrogare — art. 146 lit. l), atribuțiile Curții Constituționale pot fi multiplicare ori de câte ori interese ale forțelor politice impun modificarea sau completarea legii de organizare a Curții. Curtea a apreciat că, prin eliminarea dispoziției constituționale, este garantată independența instanței constituționale și se păstrează voința puterii constituționale

originare cu privire la atribuțiile Curții limitativ prevăzute numai în cuprinsul Constituției (a se vedea Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011 asupra proiectului de lege privind revizuirea Constituției României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011).

În lumina jurisprudenței enunțate, Curtea reține că sensul normei de trimitere cuprinse în art. 146 lit. I) din Constituție, astfel cum rezultă din modul său de redactare — „*îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții*”, este acela de a permite legiuitorului sporirea, extinderea atribuțiilor instanței de contencios constituțional. De aceea, a interpreta norma fundamentală menționată, în sensul că legiuitorul ar avea posibilitatea de a limita, elimina sau reduce aceste atribuții, în detrimentul altor dispoziții fundamentale, echivalează cu golirea sa de conținut, respectiv cu deturnarea sa de la scopul perfecționării democrației constituționale, urmărit de însuși legiuitorul constituuant cu prilejul revizuirii, ceea ce este absolut inacceptabil. Ca urmare, nicio modificare a atribuțiilor Curții Constituționale în temeiul art. 146 lit. I) din Legea fundamentală nu poate fi făcută dacă are ca efect suprimarea, în orice condiții și cu încălcarea unor norme fundamentale, a uneia dintre aceste atribuții.

Sub acest aspect, chiar dacă atribuția privind controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului a fost acordată Curții Constituționale prin legea sa organică, aceasta a dobândit valență constituțională în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. I) din Constituție.

De altfel, *îndeplinirea și a altor atribuții* de către Curtea Constituțională presupune, fără îndoială, existența, și nu inexistența acestora în legea privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale. Același este și sensul dispozițiilor art. 3 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, care stabilesc că „*atribuțiile Curții Constituționale sunt cele stabilite de Constituție și de prezenta lege*”, și al art. 10 alin. (1) din același act normativ, potrivit căruia Curtea Constituțională poate fi sesizată în cazurile expres prevăzute de art. 146 din Constituție, republicată, sau de legea sa organică.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea de neconstituționalitate formulată de 67 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Democrat Liberal și constată că soluția legislativă care exclude de la controlul de constituționalitate hotărârile Parlamentului care afectează valori și principii constituționale este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterile au avut loc la data de 9 iulie 2012 și la acestea au participat: Augustin Zegrean, președinte, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Lăzăroiu, Mircea Ștefan Minea, Iulia Antoanella Motoc, Ion Predescu, Puskás Valentin Zoltán și Tudorel Toader, judecători.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Simina Gagu

Ca urmare, Curtea constată că legitimitatea atribuției Curții Constituționale de a se pronunța asupra hotărârilor Parlamentului care afectează valori și principii constituționale decurge din Legea fundamentală a cărei supremație Curtea este chemată să o garanteze, în timp ce soluția legislativă criticată de eliminare a acestei atribuții nu își află temeiul în Constituție, ci, așa cum s-a arătat, rezultă din încălcarea acesteia.

De aceea, Curtea subliniază importanța controlului de constituționalitate a hotărârilor Parlamentului pentru buna funcționare a statului de drept și pentru respectarea separației și echilibrului dintre puterile statului, astfel încât, atunci când în discuție se pune problema afectării valorilor și principiilor constituționale pe calea unor hotărâri ale Parlamentului, dincolo de conflictele politice inerente raporturilor dintre majoritate și opoziție, Curtea să poată fi chemată să vegheze la respectarea acestor valori și principii, intrinseci democrației, ca unic model politic compatibil cu Legea fundamentală.

Curtea consideră că în cadrul procesului legislativ de reexaminare a dispoziției neconstituționale, fiind vorba de o atribuție distinctă ce i-a fost conferită Curții, aceasta ar trebui să fie reglementată într-o secțiune distinctă, după Secțiunea privind controlul constituționalității regulamentelor, care să cuprindă procedurile ce urmează a fi aplicate, specifice noii reglementări, efectele deciziilor Curții Constituționale, prin care se constată neconstituționalitatea hotărârilor Parlamentului, corelarea cu dispozițiile art. 2 alin. (1) și art. 11 alin. (1) lit. A.c) din Legea nr. 47/1992.

În fine, Curtea reamintește că puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta. Astfel, atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor Curții Constituționale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept.